

Megyei utazások

A szegvári tehének

Legjobb tulajdonságuk, hogy vannak. Amikor lettek, a legtöbb szövetkezetben még csak panaszkodtak: tehenet tartani teljes leégés. A panasz perze igaz volt, sok mindent gondolhatott tehát a legjobb közgazdász is a szegváriakról, amikor elkezdtek istállót építeni, és drága pénzen külföldről hozott teheneket venni, csak azt nem, hogy most bölcs dolgot cselekszenek. Óriási költség, soha meg nem térül — az ilyen szövetkezet maga ássa meg saját sírját.

Azt már láttam, nagyon sokszor, hogy a parasztembert elönti a gyönyörűség, ha szép jószágát megmutatja, de hogy ezerszázötven tehennek is lehet ennyire örülni? Muzsik Miklós, az itteni állattenyésztés legfőbb irányítója a példa rá, lehet. Nekünk mutatja, de látszik rajta, pályája talán minden eredményét, munkájának minden gyümölcsét simogatja körüljáró tekintetével. Mi mást kérdeztünk volna először, induljunk ki a szigorú realitásokból: megéri ma tehenet tartani?

— Megtévedhet és nagyon ráfizethet a mezőgazdaságban, aki csak a cipője orrát látja, és messzebb nem néz. Most ráadásul fizet az állam a tejre, tehát megéri. Nem kell azonban nagy ész annak a kitalálásához, hogy mindig nem lesz ráadás. Úgy kell rendbe szedni a gazdaságot, hogy akkor is jó legyen.

— Amikor kezdték?
— Minden évben ráfizettünk.
— Ráfizetésből nem lehet megélni.

— Olyan szabály ez, akár aranybetűkkel is írhatnánk, mi mégsem hagytuk abba. Itt van a Tisza, mellette kétezer hektáron szinte minden évben rákköszönt a belviz. Ha ide vetünk, írhatjuk is a jelentést, hogy objektív okok miatt vagy aratni nem tudunk, vagy kukoricát törni, mert ez is, az is kipuuszult. Segélyek helyett olyan füvek után kutattunk, amelyek állja a vizet, ha muszáj.

— Erre a bajra is fűben van az orvosság?

— Körülbelül negyven mázsa búzának megfelelő értéket tudunk termelni hektáronként, ha nem búzát termelünk ott, ahol a búza nem terem meg, hanem állatot tartunk. Építettünk egy nagy, szakosított telepet — saját tervezés, saját építés —, bátrák voltunk, mert kötetlen tartásra rendezkedtünk be, és mire készen lett, jött a kormányprogram, hogy ösztönözze a szarvasmarhatartást.

— Egy lépéssel előbb jártak. És ha késik a program?

— Tudni lehetett, hogy nem késik sokáig. Ajánlották a Holstein-frizt, tiszta vérű úszót kértünk, százharmincat, és ezt még kétszer megismételtük.

— Óriási költség.

— Kimondani is sok, és amikor mégis azt mondtam, megéri, mert nem drága, megyei tanácskozáson is azt mondták, félrebeszélék. A pénz zömét az állam adta, a maradékot meg akkor fizetjük, amikor már a tehen is „fizet”. Kétszázötven volt 1968-ban, most ezerszázötven, és 81-ben kétezer lesz.

— Miért jó a kötetlen tartás?
— Mert ez a fajta ideges lesz az istállóban, azt se szereti, ha vakarják. Nincs is vakarónk ezen a telepen.

— Nem nagy megtakarítás.
— De gondozónk sincs!
— Mégis tiszta minden állat.
— Lemossa az eső.

— A tejről beszéljünk, hiszen erre megy ki a játék.

— Tavaly 5880 litert adott az Amerikából jött tehen, 3700 litert a magyartarka. A keresztelés utóda 4700-at.

— Azt mondja a szakember, úgy tudom, a hazai fajtát is becsülnünk kell, mert ha jól tartjuk, jóval többet ad, mint amennyi most a megyei vagy az országos átlag. És nagyon könnyű elrontani a Holstein-frizt is.

— Igaz. Mi azonban nem akaruk „szinkronizálni”, hazai szokásokhoz idomítani, amit külföldről vettünk, inkább olyan körülményeket teremtettünk neki, amilyent szeret. Ott a legelő, legeljen.

— Nagy fölfedezése volt a nagyüzemi állattartásnak, hogy a tehen legelni is tud.

— Bármilyen furcsán hangzik is, így van. Ezt is meg lehet magyarázni.

— Csakhogy azt is mondja a szakember, ötezer literen fölül nem szabad legeltetni, mert a

járás-keelés az érzékeny tehen rovására megy.

— Megszegjük a szabályt, mi legeltetjük azt is. Szabad legelőn edzettebb a tehen, ebből indulunk ki. Lehet, hogy nem emelkedik sokáig már a tejhozam, de ha tovább fejhetjük, mert egészséges körülmények között tovább bírja, az is nagy eredmény. Sokkal jobban szaporodik. Óriási előny, ha nem kell többet külföldről venni.

— Eddig három fajtát számoltunk össze.

— Van a negyedik, hazai és a külföldi fajták igen szerencsés ötvöze. Most úgy tűnik, igazi megoldást ez jelent majd.

— Evekkel ezelőtt példa volt Szegvár: egy tehennek egy hektár legelő éppen elég.

— Akkor igaz volt, ma nem igaz.

— Romlott a legelő?

— Az akkori fejési átlaghoz elég volt. Ha több tejet akarunk, többet kell etetni. Evente tízmillió litert akarunk majd fejni, kell a kiegészítő takarmány is.

— Gazdálkodjunk: ezt a sok tejet eladni jobb, vagy földolgozni?

— Jobb lenne földolgozni, hiszen a haszna itt maradna. Csak hogy nem lehet azt csinálni, most egy kicsit abbahagyom az állomány gyarapítását, mert kell a pénz a tejfeldolgozóra, aztán, ha majd meglesz, megint fejlesztek. Majd később talán belevágunk abba is.

— Egy lépéssel előrébb jártak, ennek a hasznát most érzik. Minden nagyon szép, minden nagyon jó, gond pedig semmi?

— Annyi van, hogy alig látszunk ki belőle. Soroljam? A silókukorica négyszáz mázsát is teremhet, kell is, hogy sokat teremjen, de a mostani kicsi és gyöngye gépek ezt a hatalmas mennyiséget nem tudják betakarítani. Nem jó a takarmánykiosztó szerkezet sem. Fejőgép van, alkatrész is hozzá, jó is, de ha fejlesztési akarunk, úgy kell ki-könyörögni. Az állam sürgeti a fejlesztést, miért kell akkor könyörögni érte? A tejet hűteni kell, két hűtőt rendeltünk, egyet kapunk. Érjük be ennyivel. Gyózzuk meg a többi tejet, hogy megaludni nem jó? Kisegítőnek adott egyet a tejipar, mondhatnánk, megoldódott. A tejipar vehet, mi nem? Amit kaptunk, jó, de más rendszerű. Három szervizzel vagyunk kapcsolatban. Jön az egyik, hiába mondanánk neki, igazítson valamit a másikon, nem nyúlhat hozzá.

— Kérdezte már valaki, tervező, gyár vagy kereskedelem, egy ilyen tehenészetnek milyen gépekre volna szüksége?

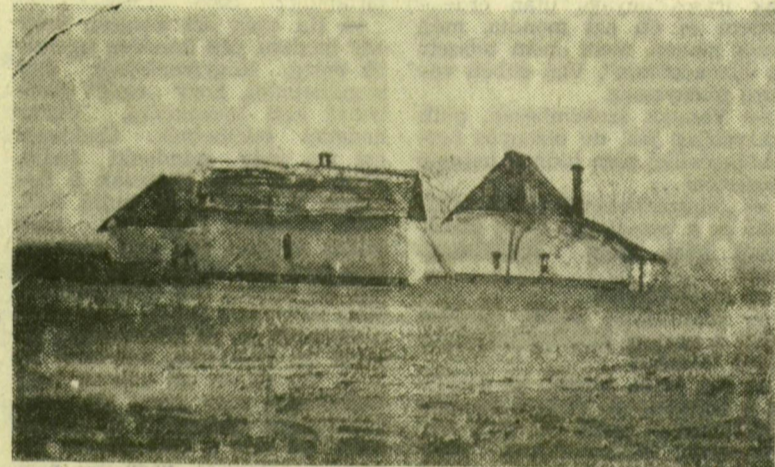
— Még soha.

— Ha kérdeznék, tudna sügni?

— Föltétlenül.

H. D.

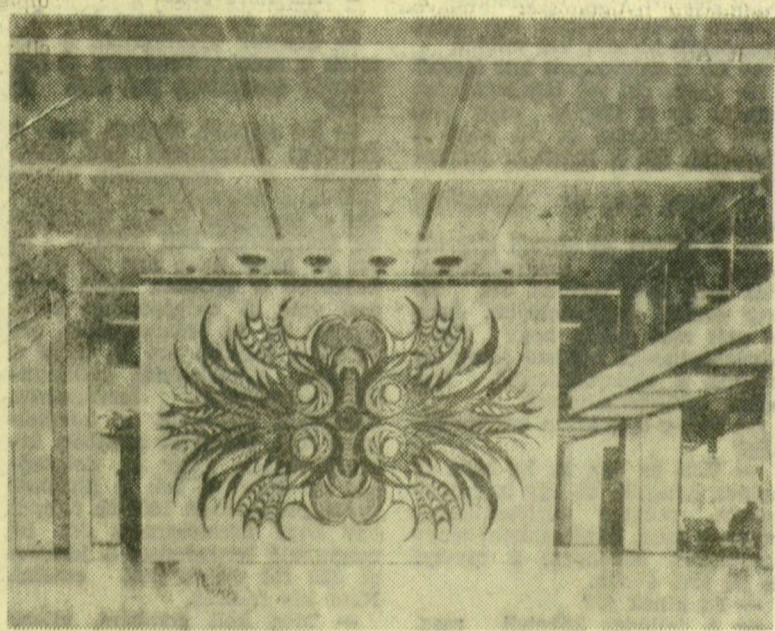
A képzőművészeti világhét szegedi kiállításairól

CSIKÓS ANDRÁS: KORATAVASZ

DÉR ISTVÁN: LÓ CSIKÓVAL

KORZIM ERIKA ÉPÍTÉSZET ÉS FALIKÁRPIT CIMŰ KIÁLLÍTÁSÁRÓL

PINCZEHELYI SÁNDOR ALKOTÁSA A PÉCSI MŰHELY TÁRLATÁRÓL

Majtényi Erik

A szobor balladája

All a szobor a téren talpig vasfeketében, vasmagány kényszerében.

All a szobor a téren, vasmellén vas az érem, ajakára is vasból öntött szigorú parancsol.

All a szobor, a homlokát tőprengő vasránc futja át, vasgond emésztí szikár arcát, vasketely, vaskiúttalanság.

S ha leszáll a vasnehéz vaksötét, megvakarja a füle tövét, lopva emeli vaskezét, lapul, hogy észre ne vegyék.

Ha egyszer nappal lehajolhatna be var véve a talnázatba valami név, az ő neve, csak egyszer hajolhatna le...

